

4. Ницше Ф. Антихристиянин // Сумерки богів. – М.: Політиздат, 1990. – С. 17–93.
5. Пазоліні П.-П. Теорема // Искусство кино. – 1992. – № 3. – С. 34–47.
6. Пазоліні П.-П. Теорема // П. Пазоліні. Теорема: сценарії, роман, повість, розповіді, статті, есе, інтерв'ю. – М.: Ладомир, 2000. – С. 394–462.
7. Унамуно М. де. Агонія християнства // Мигель де Унамуно. О трагічному почутті життя. – К.: Символ, 1996. – С. 303–385.
8. Унамуно М. де. Молитва атеїста // Мигель де Унамуно. Избранное: в 2 т. – Т.1. – Л.: Худ. л-ра, 1981. – С. 34.
9. Унамуно М. де. О трагічному почутті життя у людей і народів // Мигель де Унамуно. О трагічному почутті життя. – К.: Символ, 1996. – С. 25–301.
10. Хайдеггер М. Письмо о гуманизме // Проблема человека в западной философии. – М.: Просвещение, 1988. – С. 314–356.
11. Хайдеггер М. Что такое метафизика? – М.: Академ. Проект, 2007. – 303 с.
12. Шестов Л. Киркегард и экзистенциальная философия // Л.И. Шестов. Апофеоз беспочвенности. – М.: АСТ, 2000. – С. 621–830.
13. Шестов Л. На весах Иова. – М.: АСТ; Х.: Фолио, 2001. – 464 с.
14. Ясперс К. Введение в философию. – Мн.: Пропилеи, 2000. – 192 с.

Діденко Л.В.

кандидат філософських наук, доцент,

доцент кафедри філософії гуманітарних наук

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ТЕОРІЯ ВИБИРАННЯ: ЛЖА

Вибирання – суб'єктивне інтралумачення ситуативних варіантів, що відбувається моментно у потоці свідомості; процес приймання рішення; розмірковування. Вибір – премент дії, що постає демонструванням позицій/візій суб'єкта світу; результат розмірковувань; мисленнєвий висновок, який готовий до втілювання/реалізування. Теорія вибирання – це комплекс елементів, які передують рішеннєприйманню, його «супроводжують»,

результують та унаслідковують. Загалом теорія вибирання – це покрокове розгортання ситуативного рішенняприймання.

Пропоноване дослідження присвячене феномену лжі у межах теорії вибирання.

Термінозауваги. Лжа – концепт, який складений поєднанням інтелектуальної, вербальної, тілорухової та витлумачувальної частин.

Розтлумачення: лжа постає 1) комплексною, тобто передбачає вербалізування (як викривлювання реальності/дійсності) з попереднім інтелектуалізуванням (індивідуальними суб'єктивними практиками-підготовкою до викривлювання реальності/дійсності: вони можуть бути активної (вербальний спектр: сценарій, ситуація, висловлювання; напіввербальний спектр: сценарій, ситуація, поведінка; тілоруховий спектр: зміни тілоположення, жестикулювання, жест, міміка, погляд; та/або їх комбінування) та/або пасивної (відсутність вербальності та тілоруховості) форми); 2) суб'єктозалучальним феноменом (вона неможлива без існування іншого суб'єкта, оскільки спрямована саме на нього через переслідування індивідуальних цілей винахідника лжі); 3) зисковою для демонструвальника; 4) можливою загрозою для інших від моїх (майбутньо)вчинянь (передбачає відсоток майбутньої інтерсуб'єктивної небезпеки/шкідливості). Окрім того вона обов'язково містить чинник випадковості (тобто некоректне «прочитання»/«тлумачення» іншим (-и) висловленого одним суб'єктом повідомлення/тези, що результується у лжу вербального умисного спектра; або інакше: нерозуміння носія повідомлення/тези та/або невміння його – як самого носія, так само і повідомлення/тези – витлумачувати).

Чотири аспекти лжі. Лжу необхідно розрізняти з позиції носія (продукувальника, винахідника, дієспричинювальника) та з позиції іншого суб'єкта (комуніканта, фігуранта, спостерігача). А також враховувати етап її розгортання – інтелектуальний, вербалізувальний, результатний, наслідковий. Етапи у даному дослідженні постають як аспекти (або прояви) лжі.

Аспект перший: інтелектуальний. Аспект-сутність: поетапне винайдення лжі та формування/формулювання «легенди лжі», що здійснює окремий суб'єкт. Завдання носія: сконструювати лжу, яку інші суб'єкти не зможуть відрізнити від правди/істини. Заувага: все здійснюється в межах окремого інтрасвіту (тобто носія). Характер лжі: змінювана.

Аспект другий: вербалізувальний (або комунікативний). Аспект-сутність: явлення суб'єктом сформованої, вербально оформленої та

достатньо аргументованої лжі. Завдання носія: якомога швидше, непомітніше та обґрунтованіше для інших викrivити реальність/дійсність з максимальним зберіганням майбутньоотримуваної зисковості для себе. Завдання іншого суб'єкта: мисленнєво виявити лжу та/або її елементи; звернути прискіпливішу увагу на викrivлюване. Заувага: викrivання носія лжі не передбачене. Характер лжі: приписувана.

Аспект третій: результатний. Аспект-сутність: отримання зиску/зисків за будь-якого розгортання «ситуації лжі» (за умови позитивного розгортання: отримання більшої або максимальної користі; за умови негативного розгортання: набування досвіду – спектральної знання-вміння-навичковості). Завдання носія: убезпечити себе від негативного розгортання «ситуації лжі». Завдання іншого суб'єкта: передбачити можливість (-ості) розгортання «ситуації лжі» та бути готовим до її викриття. Завдання інших фігурантів: або підтримати бік винахідника лжі, або допомагати викrivальнику лжі (залежно від ситуації, субординативності, ціннісної шкали, «(не)зламаної» моральності тощо). Заувага: більшу частину результату – зисковість – формує сам винахідник лжі у ході підготовки до лжіння (див.: *Аспект перший: інтелектуальний*), проте зисковість для носія лжі можна мінімізувати через комунікативні практики назагал. Характер лжі: рівноважна.

Аспект четвертий: наслідковий. Аспект-сутність: викrivлений світ/простір та/або його сегмент (-и) для реалізування індивідуальних цілей носія лжі. Завдання носія: спричинити нерозуміння загалом (неспівмірність соціозапитів та інтрасвітних відповідей інших суб'єктів) та/або викrivлене розуміння іншими себе. Завдання іншого суб'єкта та фігурантів: подолання усіма можливими засобами абсурдизування простору через сумнівання та/або іншоїдеевкорінювання. Заувага: необхідно уникнути зміни антропоприйнятних умов існування для людства загалом або для окремої соціальної групи, що автоматично поширюватиметься на кожного суб'єкта. Характер лжі: майбутнє-унеможливліювана.

Закономірні тези-узагальнення: 1) жоден суб'єкт не зможе прорахувати моменти виникнення лжі, проте їх можна виявити за індивідуальною поведінкою носія та/або його особливостями мовоодиницевживання; 2) як мінімум кожен суб'єкт двічі на добу припускається лжі (у інтрасуб'єктивному та у інтерсуб'єктивному вимірах приватного та професійного існування); 3) для носія (винахідника) найцікавішим є інтелектуальний етап лжі, проте

найскладнішим постає вербалізувальний; 4) лжу («легенду лжі») неможливо «підготувати» на 100%, оскільки винахідник може навіть не здогадуватися про існування «допоміжників викривання лжі», які виникнуть у комунікуванні цілком випадково; 5) не завжди хороший винахідник лжі є її ж вдалим демонструвальником (захисником); 6) лжа – вельми творчий процес, що стимулюватиме як індивідуальне мислення, так само і практики (риторичну, тлумачну, винахідницьку, прогнозувальну тощо); 7) лжа є небезпечною, оскільки приховує нереалізовані егоїстичні мотиви окремого суб'єкта та/або періодично практикувані ним індивідуальні порушення морально-ціннісного спектра, масковані часто вживаними мовоодиницями та висловами для позначання одного бачення з багатьох без практичного підтвердження відкритості до іншовізій та критичності.

Отже, лжа – це багаторівнева та поліаспектна інтелектуальна гра (з елементами вербалізування та тілоруховості), яка передбачає одночасну полярність (позитивну – розвивання, негативну – деградування) окремого суб'єкта, котрому необхідно прийняти рішення як врівноважування емоційності («я хочу!») та раціональності («необхідно для...») із долучанням інтуїції.

Утюж И.Г.

*доктор философских наук, профессор,
заведующий кафедрой общественных дисциплин
Запорожский государственный медицинский университет*

СОЦИАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ СОВРЕМЕННОСТИ: «Я ЕСТЬ НЕРВЫ»

Сегодня наше общество находится в том зыбком, текущем состоянии, где существует очень много людей, чьи представления о социальной справедливости подверглись большому испытанию. Эти люди хранят в себе и давние исторические, и совсем недавние психические травмы и обиды, которые не были отреагированы и, следовательно, остаются активно действующими, как отмечает в своей статье «Неочевидный образ будущего: модель и реальность» доктор психологических наук Решетников М. [1].

Наше современное общество, к сожалению, потеряло нравственные ориентиры и демонстрирует символическое и реальное